

TV VOEDING

Inhoudstafel

Beginsituatie	2
Algemene doelstellingen.....	2
Minimale materiële vereisten	2
Vakbibliografie	2
Specifieke doelstellingen, leerinhouden, pedagogische en didactische wenken, didactische middelen	3

Beginsituatie

De meeste studenten hebben reeds in hun vooropleiding kennis gemaakt met enkele begrippen uit de voedingsleer.

Tijdens hun opleiding ziekenhuisverpleegkunde en psychiatrische verpleegkunde krijgen zij een verdere uitdieping van de basisbegrippen van de voedingsleer, de bespreking van een gezonde voeding per leeftijdsgroep en een bespreking van de meest voorkomende diëten met hun toepassingen. Op stage worden de studenten dagelijks geconfronteerd met de patiënten en hun voeding.

Algemene doelstellingen

De leerling heeft inzicht in al de aspecten van de gezonde voeding en kan dit omzetten naar praktijkgerichte situaties.

De leerling heeft inzicht in de therapeutische en de preventieve voeding en kan dit omzetten naar praktijkgerichte situaties.

De leerling kan inspelen op vragen en noden van de patiënt in verband met zijn voeding.

De studenten moeten bij eventuele probleemsituaties deskundig hulp kunnen bieden.

Minimale materiële vereisten

Klaslokaal met bord, overheadprojector en audiovisuele middelen

Voedingsmiddelentabellen

Producten gebruikt in dieetvoedingen en sondevoedingen

Afbeeldingen van patiënten met voedseltekorten

Recente literatuur i.v.m. voeding: bijv. vaktijdschriften

Vakbibliografie

COMPEERS, J., DEKEYSER, F., SEGERS, H., *Diëten in de praktijk*, Leuven, Uitgeverij ACCO

VOORDOUW, A.C., BONTE, M., *Verantwoorde voedingszorg, Leerboek voor verpleegkundigen*. Onder redactie van het voorlichtingsbureau voor de voeding.

TOORS, H., VEEN, J.M., VREDEBRECHT - LAGAS, W.H., *Mens en voeding*, Nijgh en Van Ditmar, Educatief.

VOORLICHTINGSBUREAU VOOR DE VOEDING, Nederlands *Voedingsmiddelentabel*, Den Haag 1994.

PROF.DR HENDRICKX, H.K., *Tijdschrift :De eetbrief*, uitg.biblo.M.V.

DR.GERRITSEN, W.J., *Tijdschrift: Voeding*, uitg. P.T.Both, Stichting Voeding Nederland.

ESKES, J., KLEYWEGT, P., *Tijdschrift: Voeding en voorlichting*, Voorlichtingsbureau voor de voeding.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
<p>Kennen / Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het belang van een gezonde voeding in relatie tot een optimale gezondheid inzien. • Factoren aangeven welke het voedingspatroon van een individu beïnvloeden. • Het belang van een optimale voeding voor een zieke omschrijven. • De plaats aanduiden van de VK in de voedselsituatie. • Inspelen op de voedingsgewoonten van de patiënten ter bevordering van een evenwichtige voeding. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn van de draagwijdte van de verpleegkundige taak in de voedselsituatie van de patiënt. 		<p>B</p> <p>U</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>De taak van de voedselketen in de voedselsituatie van de patiënt.</p>	<p>Vakkenintegratie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klinisch onderwijs • Algemene verpleegkunde(verpleegkundige zorgen van het spijsverteringsstelsel) • Medische wetenschappen (anatomie, fysiologie en pathologie van het spijsverteringsstelsel) <p>Algemene wenken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkvormen: • Onderwijsleergesprek en doceermethode; • Discussie op basis van persoonlijke ervaringen; • Zelfstandig oefeningen uitwerken aan de hand van de voedingsmiddelentabel. • Materiaal: voedingsschema's, producten gebruikt in de dieetvoeding, sondevoedingen. <ul style="list-style-type: none"> • Wij raden aan om een onderwijsleergesprek te voeren om de beginsituatie van de studenten te kennen; bv. over het ontleden van het eigen voedingspatroon (eetgewoonten). <p>Mogelijke activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werken met casussen ,waarbij het voedingspatroon van een patiënt aan bod komt; • Studiedag in een grootkeuken van een verzorgingsinstelling; • Gebruik maken van de stage-ervaringen van de studenten m.b.t. het voedingspatroon van een patiënt, de taak van een VK in de voedselsituatie; • Vakoverstijgende samenwerking met PV praktijk (toepassing van verpleegkundige basiszorg van het

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
				spijsverteringsstelsel) bv. m.b.t. het leren beoordelen van de algemene toestand van de patiënt en het aanpassen van de omgeving tijdens de maaltijden; <ul style="list-style-type: none"> • Aanreiken van specifieke parameters om een goede (voedings -) toestand te beoordelen.
Kennen <ul style="list-style-type: none"> • De verschillende voedseldistributie - systemen herkennen. • Praktische richtlijnen opnoemen en bespreken i.v.m. de bediening van de maaltijden. Kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Rekening houden met de voeding tijdens de verpleging, wetende dat deze het genezingsproces kan beïnvloeden. • Het verband aantonen tussen de kwaliteit en de kwantiteit van de voeding en de gezondheid. Zijn <ul style="list-style-type: none"> • Bewust zijn van het belang van een goede voeding voor de patiënt. 		B B B B	De verpleegzorg ten aanzien van de voeding van de patiënt.	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende voedseldistributie systemen bespreken, en de studenten zelf voor -en nadelen laten opsommen; • Gebruik maken van illustraties over verschillende systemen van bediening.
Kennen/kunnen <ul style="list-style-type: none"> • Het verduidelijken van de veranderingen welk het voedsel ondergaat t.h.v. het spijsverteringskanaal bij een gezonde lichaamsfunctie. Zijn <ul style="list-style-type: none"> • Zich bewust zijn van het belang van een goede voeding voor het spijsverteringsstelsel. 		B B	Spijsvertering	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken van didactische panelen; • Vakoverstijgend samenwerken met TV algemene verpleegkunde; • Verwijzen naar de verpleegmethodieken, waar men zal aanleren hoe men een hygiënische voedings- en verpleegzorg dient toe te passen om een optimale werking van het spijsverteringsstelsel te verzekeren.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
<p>bespreken en vergelijken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De voedingsmiddelen indelen in groepen volgens gelijkwaardige voedingswaarde. • Met behulp van de voedingsschijven een gezond dagmenu opbouwen, aangepast aan de patiënt. • Kennis hebben van alternatieve systemen van voeding. • Een algemeen voedingsschema voor de verschillende leeftijdsgroepen uitwerken, gebaseerd op de voedselbehoeften. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> • De patiënt bewust maken van zijn voedingsgewoonten en deze helpen bijsturen. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>U</p> <p>B</p> <p>B</p>	<ul style="list-style-type: none"> – De zwangere – De zuigeling – De peuter tot en met de adolescent – De bejaarde 	<p>klassikaal overlopen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie verzamelen om etiketten van voedingsmiddelen. • In een klasgesprek de voedingsbestanddelen via etiketten van verpakte voedingsmiddelen beoordelen. • Onderwijsleergesprek. • Casuïstiek :Opsporen van veel voorkomende fouten in de voeding voor de verschillende leeftijdsgroepen en.bespreken hoe men deze fouten kan voorkomen.
<p>Kennen / Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzicht verwerven in de verschillende dieetvoedingen en deze plaatsen in de behandeling van een ziekteproces. • Praktische voedingsadviezen aan de patiënt geven , om aanpassingen in de voeding te realiseren. • De rol van de VK beschrijven bij de begeleiding van een dieetpatiënt. • De student kan voor de meest voorkomende diëten aangeven wat de relatie is tussen de diagnose en het dieet, wat de kenmerken zijn van het dieet, de problemen in de praktijk en de mogelijke oplossingen. • De student kan problemen signaleren, advies geven en patiënten met een dieet motiveren. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Dieetleer</p> <ul style="list-style-type: none"> – Betekenis van een dieetvoeding – Algemene dieetvoorschriften – Opsomming van de verschillende diëten 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijsleergesprek: de studenten vertellen over de diëten die zij zelf of mensen in hun omgeving hebben moeten volgen. • Met behulp van casussen van patiënten : situaties schetsen om : <ul style="list-style-type: none"> – aandacht te vestigen op de mogelijke dieetproblemen; – mogelijkheden van oplossingen aan te tonen – adviezen te geven betreft de ondersteuning van een dieetpatiënt. • Didactisch materiaal gebruiken: <ul style="list-style-type: none"> – foto's; – folders; – verpakkingen van dieetproducten welke in praktijk frequent gebruikt worden.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> Een patiënt het gevaar doen inzien van foutieve voedingspatronen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Er zich bewust van zijn dat een dieet voor een patiënt een verandering met zich meebrengt in zijn eet - en/of leefgewoonten. De student kan zich inleven in wat het betekent om een dieet te volgen. 		<p>B</p> <p>B</p>		
<p>Kennen / Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht verwerven in de verschillende toepassingsgebieden van de diëten. Praktische voedingsadviezen aan de patiënt geven, om aanpassingen van de voeding te realiseren. Een juiste keuze kunnen maken in de voedingsmiddelen die gebruikt mogen worden. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Er zich van bewust zijn dat een dieet de beleving van het ziek zijn beïnvloedt. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Veelvoorkomende diëten</p> <ul style="list-style-type: none"> Lichtverteerbare voeding Natriumbeperkend dieet Dieet bij hyperlipidemieën Energiebeperkend dieet 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek: steunend op de ervaringen van de studenten om inzicht te brengen in enerzijds het gebruik van deze diëten.en anderzijds de inhoud hiervan op de beleving van de patiënt.
<p>Kennen / Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht verwerven in de diëten die gebruikt worden bij aandoeningen t.h.v het spijsverteringsstelsel. Algemene dieetvoorschriften opnoemen die van toepassing zijn op het maag- en darmsparend dieet en aan de hand van deze regels een dagschema opstellen. Erop toezien dat de patiënt geen voedingsmiddelen gebruikt die voor hem schadelijk zijn. 		<p>B</p> <p>B</p> <p>B</p>	<p>Dieet bij aandoeningen t.h.v. het spijsverteringsstelsel</p> <ul style="list-style-type: none"> Maagaandoeningen Darmaandoeningen Lever-en pancreasaandoeningen 	<p>Vakoverstijgende samenwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> In het vak ziekteleer werden de aandoeningen uitgebreid besproken; Individuele werkzaamheid: opstellen van een dagschema voor elk type dieet.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
Zijn <ul style="list-style-type: none"> Zich kunnen inleven in de situatie van de patiënt wetende dat een dieet de leef- en eetgewoonten verandert. 		B		
Kennen / Kunnen <ul style="list-style-type: none"> Omschrijven welke aanpassingen aan de voeding dienen te gebeuren bij nieraandoeningen. Een dagschema opstellen aangepast aan het dieet bij nieraandoeningen. Zijn <ul style="list-style-type: none"> Er zich bewust van zijn dat een dieet bij nieraandoeningen veranderingen in de eet- en leefgewoonten met zich meebrengt. 		B U B	Dieet bij nieraandoeningen	Vakoverstijgend : <ul style="list-style-type: none"> In het vak Ziekteleer worden de verschillende nieraandoeningen besproken. Onderwijsleergesprek: steunend op de kennis van de studenten een dieet samenstellen : E-beperkt, Na-beperkt, K-beperkt.
Kennen / Kunnen <ul style="list-style-type: none"> Enkele alternatieve producten voor suiker opnoemen. Het verschil tussen een hyperglycemie en een hypoglycemie aantonen en de voeding aanpassen. De algemene kenmerken van een diabetesdieet opnoemen en bespreken. Het belang van het nauwkeurig opvolgen van het dieet aan de patiënt kunnen uitleggen. De student zal de patiënt vertrouwd maken met zijn te volgen dieet; hij zal erop toezien dat “bezoekers” voor de patiënt geen voedingsmiddelen meebrengen die hij niet mag eten. Zijn		U B B B B B	Dieet bij Diabetes Mellitus <ul style="list-style-type: none"> – Wat is diabetes Mellitus? – Oorzaken – Taak van insuline – Hyperglycemie en hypoglycemie – Vormen – Behandeling 	Vakoverstijgend samenwerken meet algemene verpleegkunde. <ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek: bespreken van het suikervrije dieet. Individuele zelfwerkzaamheid: de leerlingen stellen zelf een dagschema op voor een patiënt. Ze verzamelen documentatie van verschillende zoetstoffen. Casuïstiek. Rollenspel : patiënt en zijn familie informeren over het diabetesdieet.

Doelstellingen	D	B/U	Leerinhouden	Pedagog. didactische. wenken en middelen
<ul style="list-style-type: none"> Verantwoordelijkheid dragen bij het verplegen van een diabeticus, ook naar de voedingsgewoonten. 				
<p>Kennen / Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Aantonen welke aanpassingen in de voeding nodig zijn bij decubitus, kanker en eetstoornissen. <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Er zich bewust van zijn dat elke ondervoeding een gericht handelen naar de voeding vraagt. 		<p>B</p> <p>B</p>	<p>Voedingsaanpassingen bij ondervoedingstoestanden.</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Decubitus – Kanker – Eetstoornissen 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek en casuïstiek : steunend op de ervaringen van de studenten een aangepast voedingsschema opstellen
<p>Kennen / Kunnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzicht verwerven in de verschillende voedingsmiddelen met afwijkende consistentie. De voor- en nadelen van de verschillende sondevoedingen kunnen opsommen <p>Zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> Inzien dat het gebruik van sondevoeding en intraveneuze voeding een ingrijpende verandering betekent voor de patiënt. 		<p>B</p> <p>U</p> <p>B</p>	<p>Voeding met afwijkende consistentie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Enterale voedingen – Parenterale voedingen 	<ul style="list-style-type: none"> Onderwijsleergesprek: aan de hand van casussen van patiënten, situaties schetsen om de wijze van voeding te kiezen. Didactisch materiaal: folders van verschillende soorten sondevoedingen en bijvoedingen verzamelen. Vakoverstijgend samenwerken met Ziekenhuisverpleegkunde en verwijzen naar “Praktijk verpleegkunde” voor het toedienen van enterale en parenterale voedingen.